

**Değerli Meclis Üyeleri,
Saygıdeğer Basın Mensupları ve Katılımcılar,**

Aralık ayı Meclis Toplantımıza hoş geldiniz diyor, KSO Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Konuşmama her ay olduğu gibi, ekonomik verileri değerlendirerek başlamak istiyorum.

İhracat (Kasım) → 22 milyar 718 milyon dolar (% 2,2) *(11 ayın ortalaması → 22,5 milyar dolar)*

Aslında Orta doğuda düzelen ilişkilerimiz nedeni ile artık aylık 24-25 milyar dolar düzeyini görmemiz gerekiyor. Fakat bu bölgede Çin ile ciddi bir rekabet ile karşı karşıyayız.

En fazla ihracat yaptığımız ülkeler;

- *Almanya → 1 milyar 855 milyon dolar (% 10,4)
- *ABD → 1 milyar 509 milyon dolar (% 2,6)
- *İngiltere → 1 milyar 318 milyon dolar (% - 5,1)
- *İtalya → 1 milyar 232 milyon dolar (% 1,7)
- *İrak → 1 milyar 164 milyon dolar (% 7,3)

En fazla ihracat yaptığımız 20 ülkenin, aralarında ABD, Irak, Rusya, Mısır ve Çin'in yer aldığı 6'sında bu yıl yüzde 2'lik pazar kaybımız var.

İthalat (Kasım) → 30 milyar 523 milyon dolar (% 2,6)

Dış ticaret açığı → 7 milyar 805 milyon dolar (% 4)

En fazla ithalat yaptığımız ülkeler;

- *Çin → 4 milyar 155 milyon dolar (% 14,5)
- *Rusya → 3 milyar 119 milyon dolar (% - 21,6)
- *Almanya → 2 milyar 492 milyon dolar (% 8,3)
- *İsviçre → 2 milyar 032 milyon dolar (% 52)
- *ABD → 1 milyar 489 milyon dolar (% 13,3)

Dün Ticaret Bakanımız Sayın Prof. Dr. Ömer Bolat ile bir görüşme gerçekleştirdim.

Çin ithalatımızın büyük bir kısmının yarı mamul olması nedeni ile tedbir alınmasına rağmen azaltamadığımızı ifade etti.

*Yatırım (Sermaye) malları → 4 milyar 660 milyon dolar (% 13)

*Hammadde (Ara mallar) → 20 milyar 680 milyon dolar (% 1,5)

*Tüketim malları → 4 milyar 967 milyon dolar (% -3,6)

Yatırım ve ara malı ithalatında görülen bu artışları, üretim ve kapasite artırımı konularında geleceğe yönelik olumlu sinyaller verdiği için değerli buluyoruz.

Öte yandan dış ticaret açığının azaltılması açısından tüketim malları ithalatındaki azalış da önemli.

Ekim ayında yıllık Cari Açık → 22 milyar 20 milyon dolar oldu.

Aylık → 457 milyon dolar fazla verdi.

Böylelikle ödemeler dengesi hesabında cari işlemler 4 aydır üst üste fazla verdi.

Kaynağı belirsiz döviz çıkışı Ekim ayında rekor kırarak 3 milyar 15 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Cari açığın finansmanına net doğrudan yatırımlar 5,2 milyar dolar pozitif katkı verirken; net efektif ve mevduatlar 3,9 milyar dolar negatif yönlü etki etti.

Merkez Bankası döviz cinsinden net rezerv azalışı 13,3 milyar ABD doları oldu.

Ekim ayında doğrudan yatırımlar kaynaklı net çıkışlar 838 milyon ABD doları oldu.

Ticaret Bakanlığı'nın, firmaların üretim yerleri esas alınarak hesaplanan ihracat istatistiklerinin kasım verilerine baktığımızda;

İstanbul → 4 milyar 459 milyon dolar (% - 12,51)

Kocaeli → 2 milyar 882 milyon dolar (% 14,32)

Bursa → 1 milyar 823 milyon dolar (% 6,43)

İzmir → 1 milyar 763 milyon dolar (% -10,72)

Ankara → 1 milyar 136 milyon dolar (% 22,08)

Kasım ayında ilimizden en fazla ihracat yapılan ilk 3 ülke;

İngiltere → 344 milyon 980 bin dolar

Almanya → 259 milyon 664 bin dolar

İtalya → 176 milyon 695 bin dolar

Ayrıca en fazla ihracat yapılan ilk 3 fasıl ise;

*Motorlu kara taşıtları

*Elektrikli makine ve cihazlar

*Mineral yakıtlar ve mineral yağlar

Kocaeli Gümrükleri verilerine göre kasım ayında Kocaeli'nden gerçekleşen;

*İhracat → 4 milyar 126 milyon dolar (% 25,6)

*İthalat → 7 milyar 425 milyon dolar (% 13,2)

İlk on bir aylık dönem;

*İhracat → 41 milyar 090 milyon dolar (% 54,4)

*İthalat → 74 milyar 031 milyon dolar (% 43,0)

Sanayi Üretimi (Ekim-yıllık) → % 2,2 arttı.

Aylık → % 0,8 azaldı.

Sektörler;

	Yıllık Artış (%)	Aylık Artış (%)
Toplam Sanayi	2,2	-0,8
İmalat Sanayi	1,9	-0,9
Ara Malı	2,6	-0,6
Enerji	5,4	-1,0
Sermaye Malı	12,2	-2,3
Orta Düşük Teknoloji	3,4	-1,5
Orta Yüksek Teknoloji	7,8	0,6
Yüksek Teknoloji	27,5	-7,8

Üretim ve yatırım açısından belirleyici olan ara malı ve sermaye malı alt kalemlerindeki aylık düşüşlerden ise endişe duyuyoruz.

Enflasyon verilerine baktığımızda kasım ayında;

TÜFE → % 31,07 (aylık → % 0,87)

ÜFE → % 27,23 (aylık → % 0,84)

Bu gelişmeler faiz indirimine de yön verdi.

Merkez Bankası bu yılın son toplantısında, politika faizini 1,5 puan aşağıya çekti.

Yıl genelinde toplam 9,5 puanlık indirim yapılmış oldu.

Faiz indirimiyle birlikte kredi maliyetlerimizin düşmesini, bu düşüşün de üretim maliyetlerimize olumlu katkı sağlamasını bekliyoruz.

ÜFE bazlı reel efektif döviz kuru (kasım) → 95,47

Endeksin 100 olması durumunda dolar kasım ayında → 51,9898 TL

Dolar bugün → 42,72 TL

Kasım ayı kapasite kullanım oranı;

*Türkiye → yüzde 74,4

(Geçen yıla göre 1,7 puan geriledi. / Ekim ayına göre 0,2 puan arttı.)

*Kocaeli → yüzde 70,8

(Geçen yıla göre 0,5 puan geriledi. / Ekim ayına göre 0,2 puan arttı.)

İşsizlik oranı (ekim) → yüzde 8,5

Geçen yılın aynı ayına göre 0,3 puan azaldı. / Eylül ayına göre 0,1 puan azaldı.

Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (15-24 yaş) → yüzde 15,6 (Geçen ay → yüzde 15,0)

Eylül'den Ekim'e;

Çalışabilir Nüfus → 42 bin arttı. *(Yıllık artış → 485 bin kişi)*

İşgücüne katılanlar → 157 bin kişi arttı. *(Yıllık azalış → -27 bin kişi)*

İstihdam edilenler → 185 bin kişi arttı. *(Yıllık artış → 83 bin kişi)*

Ekim itibariyle toplam istihdam sayısı → 32 milyon 772 kişi *(Yıllık artış → 83 bin kişi)*

2024 Ekim toplam istihdam sayısı → 32.689 kişi / işsizlik oranı → yüzde 8,8

(Eylül → 32 milyon 587 bin kişi. *Revize öncesi → 32 milyon 491 bin kişi idi.*)

Bu hafta başında açıklanan Ekim ayı çalışan istatistiklerine ilişkin çarpıcı bilgileri de sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sanayi sektöründeki çalışan sayısı yüzde 3,5 azaldı.

5 milyon 14 binden, 4 milyon 837 bine geriledi.
Bu düzey 10 ayın en düşük rakamına işaret ediyor.

Sanayi sektöründe çalışan sayısı yıllık bazda incelendiğinde düşüş 15. aya ulaştı
(Ağustos 2024'ten bu yana 15 aydır yıllık bazda düşüşünü sürdürüyor)

Aralık 2022'de ulaşılan istihdam zirvesinden bu yana (5 milyon 81 bin) yaşanan kayıp ise 245 bine dayandı.

Sanayinin en önemli alt sektörü olarak görülen imalat sanayisinde çalışan sayısı ise yıllık bazda yüzde 3,8 geriledi.

İmalat sanayisine ilişkin değişimin gelecek aylarda takip edilmesi üretim ivmesini görmek açısından büyük önem taşıyor.

Bütçe (Kasım) → 169,48 milyar TL fazla verdi.
Gelirler → 1 trilyon 419,58 milyar TL (%51,1)
Giderler → 1 trilyon 250,10 milyar TL (%30,7)
Ocak-kasım bütçe açığı → 1 trilyon 270,99 milyar TL oldu.

Gelirler alt kalemleri;

Vergi gelirleri → 1272,48 milyar TL (+ %55,3)
-Dahilde alınan KDV → 148,77 milyar TL (+ % 42,5)
-ÖTV → 206,54 milyar TL (+ % 47)
-İthalde alınan KDV → 154,13 milyar TL (+ % 32,5)
Kurumlar Vergisi → 328,44 milyar TL (%77,5)
Gelir Vergisi → 280,15 milyar TL (+ %66,7)

Kasım ayında Kurumlar Vergisi'nin üçüncü ödemesi yapılacağından bütçe fazlası verme potansiyelimiz olduğunu geçen ay dile getirmiştik.

Giderler alt kalemleri;

-Cari Transferler → 451,57 milyar TL (+ %31,6)
-Personel Giderleri → 326,74 milyar TL (+ %34,1)
-Mal ve Hizmet Alım Giderleri → 103,94 milyar TL (+ %32)
-Sermaye Giderleri → 113,80 milyar TL (+ %28,9)
-Faiz Giderleri → 117,92 milyar TL (- %19,4)

Gider oranı en fazla artan kalem hem Kasım ayında %596 ile hem de Ocak- Kasım döneminde %198,6 ile sermaye transferi oldu.

SGK tarafından en son açıklanan istatistiklere göre ise; bu yılın 9 ayındaki bütçe transferi, geçen yılın tamamını aştı. 1 trilyon 457 milyar TL'ye yükseldi.

Bu rakam tahminlerimize göre yılsonunda 1 trilyon 817 milyar TL düzeyini bulacak.

Merkezi yönetimin 2026 bütçesinde ise oransal olarak en büyük artış gösteren harcama kalemi %36 ile sermaye transferi olacak.

Diğer taraftan; deprem harcamaları için 2024 yılında 1 trilyon 28 milyar TL kaynak ayrılmıştı.

Bizim hesaplamalarımıza göre;

2024 yılı bütçesinden bu kaynak → 31,6 milyar,

2025 yılı → 14,62 milyar dolar

2026 yılı → 14 milyar dolar olarak öngörülüyor.

Değerli Üyeler,

5 Aralık'ta gerçekleşen TOBB Müşterek Konsey Toplantısında Oda olarak biz;

- ✓ Yatırım ikliminin iyileştirilmesi için 2006-2007 seviyesine tekrar çıkarabilmek için gerekli reformların acilen hayata geçirilmesi
- ✓ Gümrük Birliğinin hizmetler sektörünü, kamu alımlarını ve tarımı içine alacak şekilde daha kapsamlı hale getirilmesi
- ✓ Vize serbestliği yol haritasında henüz tamamlanmayan bu 6 kriterin bir an önce yerine getirilmesi
- ✓ ABD'nin ülkemize uygulayacağı ek gümrük vergisi nedeniyle ihracatçımıza gelecek ilave maliyetlerin devlet tarafından muhtelif şekilde desteklenmesi
- ✓ AB ile birlikte Çin'e karşı yüzde 30'luk ek bir gümrük vergisi uygulanması

hususlarını dile getirdik.

Türkiye genelindeki Odalar tarafından dile getirilen başlıklarda öne çıkan hususlar ise;

- ✓ Grup şirketleri arasındaki kefaletin önümüzdeki dönem vergi yükü olarak intikal etmesi
- ✓ İşveren prim teşvikinin imalat hariç 4 puandan 2 puana indirilmesi

- ✓ Sanayi tesislerinin çatılarına yapılan güneş enerjilerinde iç tüketim olarak kullanabilmesine izin verilmesi
- ✓ İşverene iş yerinde bulundurulması zorunlu meslek grupları ve ayrıca yapı denetim firmalarıyla anlaşma zorunluluğunu azaltacak teşvik politikaları
- ✓ Akaryakıt gibi doğrudan üretimle bağlantılı harcamaların kanunen kabul edilen gider kapsamına alınması

başlıkları oldu.

Değerli Üyeler,

Kasım ayı sonunda Selanik'te gerçekleştirdiğimiz Meslek Komiteleri Müşterek Toplantısı'nda sizlerden gelen sorun ve görüşlere de değinmek istiyorum.

- ✓ Ülkemizdeki yüksek enflasyon ve kur politikasının sanayiciyi zorlaması
- ✓ Türkiye'nin Çin kaynaklı risklere karşı korunmaya yönelik stratejiler geliştirmesi
- ✓ Makine sektöründe Çin'e karşı ciddi açık verilmektedir. Cari açığın kapatılması noktasında Çin'e yönelik bir kısıtlama getirilmesi
- ✓ Yenilenebilir enerji konusunda Marmara Bölgesi'nde trafo kapasitesinin yetersizliği, bu konuda KSO tarafından girişimde bulunulması
- ✓ Mahsuplaşma yapılabilmesi için sera gazlarının olduğu bölgede yenilenebilir enerji yatırımlarının yapılması zorunluluğunun gelebileceği
- ✓ Yeni mezun mühendislerin niteliği ciddi şekilde düşmüştür. Bu durumun iyileştirilmesi için eğitim sürecinde en başından itibaren köklü bir değişim yapılması
- ✓ TOBB'da olduğu gibi KSO'da da bir KKDiK çalışma masası kurulması
- ✓ Canlı hayvan stokunun artırılması

Değerli Üyeler,

Bir duyuru yapmak istiyorum. Süperlig’te mücadele veren ilimiz takımı Kocaelispor’a reklam desteklerinizi bekliyoruz.

Sözlerime son verirken, Meclis Toplantımıza katılımınız için tekrar teşekkür ediyor, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.